

הַנִּתְּנָה לְמִשְׁחָה בְּדֶף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת יוֹמָא

תּוֹכֵן

- א. כִּשְׁם שְׁפָרְשׁוּ בְּקִרְבּוֹ כִּךְ בִּשְׂרוּ בַּעוֹרֵי.....1
- ב. אֲבִית הַדֶּשֶׁן נִשְׂרָפִין.....1
- ג. הַשּׁוֹרֵף מִטְמֵא בְּגָדִים וְלֹא הַמִּצִּית אֶת הָאוֹר וְלֹא הַמְסַדֵּר אֶת הַמַּעֲרֵכָה וְאִי זֶהוּ הַשּׁוֹרֵף זֶה הַמִּסְיֵיעַ בִּשְׁעַת שְׂרִיפָה ... וְלֹא מִשְׁנַעֲשׂוּ אֶפֶר מִטְמֵאִין בְּגָדִים.....2
- ד. אָמְרוּ לוֹ לִכְהֵן גָּדוֹל הִגִּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר ... דִּירְכָאוֹת הָיוּ עוֹשִׂין, וּמִנִּיפִין בְּסוּדְרִין וְיוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר.....3
- ה. הָרֹדֶן עַל־שְׁנֵי שְׁעֵירִי.....4
- א. בֹּא לוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל לִקְרוֹת אִם רָצָה לִקְרוֹת בְּבִגְדֵי בּוֹץ קוֹרָא וְאִם לֹא קוֹרָא בְּאַצְטִלִית לְבָן מִשְׁלוֹ.....4
- ב. חֹזֵן הַכִּנְסַת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה וְנוֹתֵנוּ לְרֹאשׁ הַכִּנְסַת ... וְכֹהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִקְבֵּל וְקוֹרָא אַחֲרֵי מוֹת וְאֵךְ בַּעֲשׂוֹר... וּבַעֲשׂוֹר שֶׁבַחֻמֶּשׁ הַפְּקוּדִים קוֹרָא עַל פֶּה.....5
- ג. וּמִבְרֶךְ עֲלֶיהָ שְׁמוֹנָה בְּרָכוֹת ... וְעַל שְׁאֵר הַתְּפִלָּה.....6
- ד. הָרוֹאֵה כֹּהֵן גָּדוֹל כִּשְׁהוּא קוֹרָא אֵינּוּ רוֹאֵה פֶּר וְשְׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין ... שֶׁהִיתָה דֶּרֶךְ רַחוּקָה וּמִלֵּאכֶת שְׁנִיחֵן שׁוּהָ כְּאַחַת.....6
- ה. לֹא הָיוּ יִשְׁנִים בְּבִגְדֵי קוֹדֶשׁ.....7
- ו. מִלְמַד שֶׁהַכֹּהֲנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים מִתְּכַפְּרִין.....7

דָּף סח.

א. כִּשְׁם שְׁפָרְשׁוּ בְּקִרְבּוֹ כִּךְ בִּשְׂרוּ בַּעוֹרֵי

כִּבְרַת נִתְּבָאָר לְעִיל דָּף סז: שְׁחַטָּאוֹת הַנִּשְׂרָפוֹת, נֹאמַר בְּהֵם וְאֵת פֶּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׁעִיר הַחַטָּאת יוֹצִיא מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, וְלִכְּן צָרִיכִין לִהְיוֹת שְׁלִימִים מִחַתֵּךְ בִּשְׂרֵן חֲתִיכוֹת גְּדוּלוֹת מַעֲוֹרוֹת זֶה בְּזוֹ כַּמִּין קְלִיעָה וְאֵינּוּ מִפְּרָק אוֹתָן שֶׁכֵּךְ טוֹב יוֹתֵר לְהוֹלִיכֵן כַּמִּין מִקְלָעוֹת, וּמוֹצִיא שְׂאֵרֵתָן חוּץ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה וּמִנְתַּחֲיָן אוֹתָן שֶׁם כִּנְתַּחֲי הָעוֹלָה אֵךְ מִשְׂאִירִים אוֹתָם בַּבַּעוֹרֵן, וְשׁוֹרְפִין אוֹתָן שֶׁם בְּבֵית הַדֶּשֶׁן.

דָּף סח:

ב. אֲבִית הַדֶּשֶׁן נִשְׂרָפִין

הַנִּתָּא לַמִּשְׁחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

ארבעה בתי דשנים היו, ומתוכם שלשה מקומות לשריפת הקדשים¹ שני בתי דשנים היו שם בעזרה אחד במזרחו של כבש, ששם נותנים את הדשן, שתּרמוּ מן המזבח. ואחד במזרחו של מזבח, ששם שורפים את הקדשים המעונים שריפה כל אחד כפי מקומו שם שריפתו, פסולי בשר קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים שמקומם בעזרה שאסורים לצאת חוץ לעזרה שריפתן בתוך העזרה.

מלבד מקום השריפה שבעזרה היו עוד שנים אחרים, המקום השני לשריפת קדשים בהר הבית ושמו בירה, ובו שורפין הטאות הנשרפות אם אירע בהן פסול אחר צאתן מן העזרה.

והמקום השלישי חוץ לירושלים לצפונה של העיר² והוא הנקרא בית הדשן, ששם שמים את הדשן כשהוא רבה על מזבח החיצון, שנאמר (ויקרא ו ד) "והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה". ושם שורפין הטאות הנשרפות בזמן שהן נשרפות כמצוותן³. שנאמר (שם ד יב) והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה אל שפך הדשן, מקום ששופכים בו הדשן המסולק מן המזבח. מקום זה נקרא בית הדשן, ונקרא גם בית הדשן הגדול.

ג. השורף מטמא בגדים ולא המצית את האור ולא המסדר את המערכה ואי זהו השורף זה המסייע בשעת שריפה ...

ולא משנעשו אפר מטמאין בגדים

מפי השמועה למדו שהנושא פרים ושעירים הנשרפין להוציאן לבית הדשן לשורפן טמא ומטמא בגדים דין תורה כל זמן שהוא עוסק בהולכתו וטעון טבילה והערב שמש, כמו המשלח את השעיר לעזאזל שהוא מטמא כל בגד וכל כלי שיגע בו בכלים שעליו כל זמן שמתעסק בשלוחו שנאמר והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו.

¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ז הלכה ג דערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן עו סעיף ה - י

² ועיי' בפתור ופרח הוצ' לונץ פ"ו עמוד עז שמקובל הוא בית הדשן לצפון ירושלים כמרוצת הסוס והוא תל קמן ונמוך, ושם בהערות המו"ל שהתל הזה נודע גם היום ומראהו כמראה אפר ונקרא בערבית "תל אלמסאבין", ועיי"ש בכפ"פ עמוד צח שלקרן מזרחית צפונית להר הבית יש מקום מדושן ובהערות המו"ל שם מצדד לומר שהיו שני מקומות לשפך הדשן, לצפון העיר כחכמים ולמזרחתה כר' אליעזר.

³ והרמב"ם השמיט שיהא מקומו משופך משמע דס"ל שרבא פליג ואין צריך שיהא מקומו משופך ויקדישם הדשן ועיין לקוטי הלכות זבחים ספי"ב

הַנִּכְתָּא לְמִשְׁיחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

וכל החטאות הנשרפות⁴ מן הפרים ומן השעירים השורפם מטמא בגדים בשעת שריפתו עד שיעשו אפר, שהרי הוא אומר בפר ושעיר של יוה"כ "והשורף אותם יכבם" מפי השמועה למדו⁵ שזה בנין אב לכל הנשרפים שיהו מטמאין בגדים עד שיעשו אפר⁶, אך המתעסק בהן משיעשו אפר אינו מטמא בגדים.

ואי זהו שורף – זה המסייע בשריפה כגון המהפך בבשר והמשליך עצים והמהפך באש והחותה גחלים כדי שתבער האש וכיוצא בהן.

אבל המצית האור והמסדר את המערכה טהור, שהכנה לשריפה לאו בשריפה דמי.

בד"א בשלא אירע להן פיסול ונשרפו כמצוותן בבית חדשן, אבל אם נפסלו בעזרה נשרפין שם כפסולי המוקדשין ושורפן טהור.

ד. אמרו לו לכהן גדול הגיע שעיר למדבר ... דירכאות היו עושין, ומניפין בסודרין ויודעין שהגיע שעיר למדבר

הכהן הגדול לא היה מתחיל בשום עבודה⁷ ובקריאה בתורה⁸ המבוארת להלן לפנינו, קודם שהגיע השעיר לצוק במדבר⁹, שנאמר ושלח את השעיר במדבר ובא אהרן וגו', ולכן עשו סימנים לידע זאת. ודרכיות היו עושין כלומר מקומות גבוהין בכך שהעמידו אבנים גדולות וגבוהות זו על זו¹⁰ ועמדו

⁴ רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק ה הלכה ד

⁵ באמת טומאת בגדים בנשרפים לא כתיב רק בפרה אדומה, ובפר ושעיר של יוה"כ, אבל בפר העלם דבר ופר כהן משיח ושעירי עכו"ם לא כתיב כיבוס בגדים. אלא שבספ"ח דזבחים ילפינן להו מיוה"כ. ערוך השולחן העתיד הלכות פרה אדומה סימן ס סעיף יד

⁶ פסק כתב דשויא חרובא לא מהני אלא צריך שייעשו אפר.

⁷ בערוך השולחן העתיד הלכות עבודת יום הכיפורים סימן קסא סעיף טו כתב כתב "ודע דזה שכתבנו שהכה"ג לא היה רשאי להתחיל בעבודה אחרת קודם שהגיע שעיר למדבר, כן פירשו רש"י והרע"ב במשנה דספ"ו ע"ש, אבל הרמב"ם לא ס"ל כן ורק הקריאה בתורה היתה אחר שהגיע למדבר" והוכיח מהא דלרמב"ם קורע אימורין ומקטירין וכו' אולם כבר נתבאר לעיל דף סז: שלא היה מקטירין עתה כמבואר להלן פרק ד הלכה ב "... ומוציא אימורי פר ושעיר שהכניס דמן לפניו ונותנן בכלי, ומשלח השאר לבית חדשן לשריפה, ויוצא לעזרת הנשים וקורא שם אחר שיגיע השעיר למדבר ... ומקריב אילו ואיל העם שנאמר ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם, ומקטיר האימורין של פר ושעיר הנשרפין". ומש"כ בפ"ג ה"ז "וקורען ומוציא את אימוריהן ונותנם בכלי ומקטירין על גבי המזבח ומחתך שאר בשרן" לאו לאשמועינן סידרא אתי אלא איזה עבודה עושה. ומה שהיה קורע האימורין או מחתך אינו עבודה וכן מוכח ברא"ש שכתב "אמרו לכ"ג הגיע השעיר למדבר שלא היה רשאי להתחיל בשום עבודה עד הגיעו שמה" ולעיל מינינן כתב שהיו קורעין ומוציאים ומשמש קודם שאמרו לו הגיע שעיר וכו'.

⁸ מפורש ברמב"ם ובתויו"ט בפ"ו מ"ח

⁹ בן ידיד עבודת יום הכפורים פרק ג הלכה ה

¹⁰ ר' עובדיה מברטנורא מסכת יומא פרק ו משנה ה

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

אנשים בגובה ומניפין בסודרין¹¹ כדי שידעו שהגיע שער למדבר, וי"א שאנשי הסוכות היו מניפין בסודרים, והיו רואין מסוכה לסוכה עד שמגיע הדבר לירושלים¹².

הדרן עלך שני שעירי

א. בא לו כהן גדול לקרות אם רצה לקרות בבגדי בויץ קורא ואם לאו קורא באצטלית לבן משלו

כיון שהגיע שער לצוק שבמדבר, יצא כהן גדול לקרות בתורה ויצא לעזרת הנשים כדי שיוכל לשבת¹³, קריאה זו אינה עבודה¹⁴ לפיכך אם רצה לקרות בבגדי חול לבנים¹⁵ משלו קורא¹⁶, וצריך לקדש ידיו ורגליו קודם שיפשוט¹⁷, ואם רצה לקרות בבגדי לבן קורא שבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן שלא בשעת עבודה. כמבואר להלן

¹¹ ערוך השולחן העתיד שם סעיף יג

¹² רא"ש מסכת יומא הלכות סדר עבודת יום הכיפורים

¹³ כיון שבעזרה אין ישיבה אלא למלכי בית דוד בלבד

¹⁴ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ג הלכה ט

¹⁵ עיין ערוך השולחן העתיד שם יז שהסתפק אם חייב דוקא לבן.

¹⁶ משמשע שבבגדי זהב אינו רשאי לקרות ועיין הר המוריה ירושלמי בפ"ז דס"ל דעבודה היא ובעי בגדי כהונה ומותר לקרוא או בבגדי לבן או בבגדי זהב ועיין בשירי קרבן שם ורבינו נמשך אחר סוגיא דש"ס דידן.

¹⁷ רא"ש שם

הַנִּתְּנָה לְמִשְׁחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת יוֹמָא

**ב. חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת ... וכהן גדול עומד ומקבל וקורא אחרי מות ואך בעשור...
ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה**

כיצד הוא קורא¹⁸ יושב בעזרת הנשים וכל העם עומדין לפניו¹⁹, וחזן הכנסת²⁰ נוטל²¹ ספר תורה שבית הכנסת היה סמוך לעזרה בהר הבית, ונותנו לראש הכנסת²² וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול, וכל זה משום כבוד כהן גדול להראות שיש הרבה שררות תחתיו והוא על כולם²³.

וכהן גדול עומד משום כבוד התורה, ומקבל עומד וקורא אחרי מות ואך בעשור שבפרשת מועדות שבפרשת אמור עד סוף הענין, וכיון שהכל ענין אחד וא"צ להפסיק בכדי שיפסיק התורגמן יכול לגלול, בין שתי פרשיות אלו. וגולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן, משום פגמה של תורה שלא יחשבו שהספר תורה חסרה פרשה, כיון שצריך לקרות על פה. כמו שיבואר להלן דף סט:

ובעשור שבחומש הפקודים עד סוף הענין דהיינו קרבנות המוספין דהיינו פרשת פינחס קורא אותו על פה²⁴, ולמה קורא על פה שאין גוללין ספר תורה בציבור מפני כבוד צבור שהיה צריך להפסיק יותר מכדי שיתרגם המתורגמן ואין זה כבוד הצבור שימתינו לו, ולמה לא יקרא בספר אחר,

¹⁸ שם הלכה י

¹⁹ מדנקט שם חזן הכנסת נוטל ס"ת ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכה"ג וכה"ג עומד ומקבל ומדלא נקט עומד ג"כ אצל חזן הכנסת ושאר אינך אלמא משמע דהם היו עומדים אף שלא מחמת הס"ת ואולי הוא משום כבודו של כה"ג דומיא דמלך. הר המוריה ומהרשד"ם או"ח סימן א' כתב דרבינו מודה לטעמו של ר"ל ואף דדברים שבכתב אין אתה רשאי לאומרן בע"פ מ"מ ביותר יש לחוש לברכה שא"צ ולכך לא חשו לדברים שבכתב וכו' ונסתייע מדברי התוס'.

²⁰ שמש הכנסת שמורה עסקי הכנסת עליו להכניס ולהוציא להפשים את התיבה ולהכין. ר' עובדיה מברטנורא מסכת סוטה פרק ז משנה ז

²¹ ובירוש' בכל אתר אתר אמר הולכין אחר התורה והבא את אמר מוליכין את התורה אצלן אלא ע"י שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בה. מלאכת שלמה מסכת יומא פרק ז משנה א

²² על פיו נחתכים כל צרכי הכנסת, מי מפטיר ומי פורם על שמע ומי עובר לפני התיבה. ר' עובדיה מברטנורא מסכת יומא פרק ז משנה א

²³ רא"ש שם

²⁴ התוס' ישנים בריש פרק בא לו הקשו על זה מדאמרינן דברים שבכתב אי אתה רשאי לאמרן על פה ותיירצו דההוא מצוה מן המובחר הוא. ועוד כתבו בשם ריב"א שכיון שאינו מגיד אלא עבודת היום קורא ע"פ עיין שם באורך. והרב מקראי קדש דף קכ"ד מפני קושיא זו הוכיח דההיא דדברים שבכתב וכו' אינו אלא מדרבנן עיין שם ובס' ישרש יעקב בגיטין הניח קושיא זו בצ"ע עיין שם ואשתמיט מיניה תוס' הנזכר גם הרב זרע יעקב נר"ו בתשובה סי' א' לא ראה דבריהם אלו עיין שם ועיין מ"ש הרב ברכי יוסף נר"ו באו"ח סי' מ"ט. ארץ יהודה שם.

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

לפי שאין אחד קורא בשני ספרים משום פגם ראשון. ועוד שיחא צריך לברך פעם שנית ויהא ברכה שאינה צריכה²⁵. כמו שיבואר להלן דף ע.

ג. ומברך עליה שמונה ברכות ... ועל שאר התפלה

בעת שהכהן הגדול קורא מברך לפניו "אשר בחר בנו" ולאחריה "אשר נתן לנו" כדרך שמברכין בבית הכנסת²⁶, ומוסיף לאחריה שבע ברכות ואלו הן – רצה ה' אלהינו וכו' וחיותם שאותך לברך ביראה נעבוד, מודים אנחנו לך וכו' וחיותם הטוב שמך ולך נאה להודות, סלח לנו אבינו כי חטאנו וכו' וי"א²⁷ שאינו אומר סלח וכו' אלא אומר מחול לעונותינו (כמו שאנו אומרים בתפלתנו ביוה"כ). ולשתי הדאות חותם בה בא"י מוחל עונות עמו ישראל ברחמים, הרי שלש ברכות בתקנן.

ומברך על המקדש ברכה בפני עצמה יהיה עניינה שיעמוד המקדש ושכינה בתוכו וחיותם בה בא"י שוכן בציון, וי"א²⁸ שחותם ברוך אתה ה' הבוחר במקדש. ומברך על ישראל ברכה בפני עצמה עניינה שיושיע ה' את ישראל ולא יסור מהן מלך וחיותם בה בא"י הבוחר²⁹ בישראל, ומברך על הכהנים ברכה בפני עצמה עניינה שירצה המקום מעשיהם ועבודתם ויברכם וחיותם בה בא"י מקדש הכהנים, וי"א³⁰ ברוך אתה ה' הבוחר בכהנים ואחר כך אומר תפלה ותחנה ורנה ובקשה כפי מה שהוא רגיל וחיותם הושע ה' עמך ישראל שעמך ישראל צריכין להושע בא"י שומע תפלה.

ד. הרואה כהן גדול כשהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפין ... שהיתה דרך רחוקה ומלאכת שניהן שוה כאחת

ביון שהגיע שעיר למדבר³¹ יצא כהן גדול לעזרת הנשים לקרות בתורה, בזמן קריאתו של הכהן הגדול בתורה שורפין את הפר והשעיר בבית הדשן חוץ לירושלים כמו שנתבאר, לפיכך הרואה כהן גדול כשהוא קורא אינו רואה

²⁵ הרמב"ם לא הביא טעם זה והרא"ש הביאו

²⁶ רמב"ם שם הלכה יא

²⁷ רש"י במשנה שם

²⁸ דעת הרא"ש

²⁹ ברא"ש הוסיף בעמו ישראל

³⁰ דעת הרא"ש

³¹ רמב"ם שם פרק ג הלכה ח

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

פר ושעיר הנשרפין, והרואה פר ושעיר הנשרפין אינו רואה כהן גדול קורא.
ושריפתן כשירה בזר.

ה. לא היו ישנים בכגדי קודש

יבואר להלן דף סט.

ו. מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין

כבר נתבאר בפסחים דף נט: אכילת החטאת³² והאשם ושאר קרבנות מצות עשה שנאמר (שמות כט לג) "ואכלו אותם אשר כופר בהם", ונצטוו בזה הכהנים לאכול את חלקי בשר הקרבנות שניתנו להם לאכילה, ובאכילתם של הכהנים הבעלים מתכפרים³³. ונמנה ציווי זה כמצות עשה³⁴.

המצוה של אכילת הקרבנות מוטלת על הכהנים שבאותו בית אב בלבד³⁵.

בקדשים קלים, מצווה אף בעל הקרבן במצות עשה זו, בחלקים הנאכלים גם לבעל הקרבן הישראל³⁶, ונחלקו במקור חיוב זה³⁷.

שיעור האכילה שאפשר לקיים בו את המצוה הזו הוא כזית³⁸, אבל אם הוא שבע בפחות מכזית יש מצוה גם בפחות, ומ"מ את המצוה הגמורה הוא מקיים רק כשאכל כזית³⁹.

אחר שאכל הכהן כזית מחלק הקרבן השייך לו, סובר המנחת חנוך⁴⁰ שאינו מחייב עוד במצוה זו לאכול את שאר הבשר, אלא שחייב לאכול את שאר הבשר כדי שלא יעבור על לא תותירו⁴¹,

³² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק י הלכה א

³³ ואע"פ שפסוק זה נאמר לגבי אכילת קרבנות המילואים שהקריבו בשמונת ימי המילואים שחנכו בהם את המשכן, מ"מ למדו דהוא הדין לחטאת ואשם ושאר קדשים הנאכלים לכהנים שאכילתם מצוה ר

³⁴ ברמב"ם עשה פט, הינוך מצוה קב, סמ"ג עשין קפד, רס"ג עשה קכב יראים צו אוהרות ר' שמעון אבן גבירול –וזה הרקיע עשה נד

³⁵ פ"י הראב"ד לתו"כ פ' צו פרשתא ב

³⁶ רש"י פסחים נט ע"א, רמב"ן בסהמ"צ השלמות מ"ע א, רא"ש נדרים ד ע"ב. ועי' סהמ"צ מ"ע פט. ועי' משנה פסחים קבא ע"א ורש"י ורשב"ם. ועי' מנ"ח מצוה קב, אולם עיין לקוטי הלכות שם בזבח תודה דפשיטא ליה שלדעת הרמב"ם אין חיוב על הבעלים אלא רק רשות.

³⁷ י"א משום שהפסוק הנ"ל "ואכלו אותם אשר כפר בהם", כולל אף אכילת ישראל בקדשים קלים –רש"י פסחים נט ע"ב. וי"א משום שנאמר בקדשים קלים: "והבשר תאכל" (דברים יב כז) –רש"י ברכות מח ע"ב. או משום שנאמר: "ואכלת לפני ה' אלהיך וגו'" (דברים יד כג), –שהוא עשה המחייב את הבעלים הראוי לאכלם –רמב"ן שם. ועי' צל"ח ביצה יט: שנסתפק בדעת הרמב"ם

³⁸ כמו בכל מצוות של אכילה

³⁹ תוס' ישנים יומא לט א; רימב"א שם. ועי' רש"י קדושין נג א ד"ה הצנועין ושו"ת חת"ס או"ח סי' מט

⁴⁰ מצוה קלד

⁴¹ ועי' שו"ת חת"ס סי' קמ

הַנִּתָּא לְמִשְׁיחָא בִּדְף הַיּוֹמִי

מִסַּכְתָּ יוֹמָא

וְחוֹלֵק עַל הַשְּׂאֵגָת אֲרִיָּה⁴² חֲסוּבָר שְׂמִצּוֹת עֲשֵׂה זֶה הִיא עַל כָּל הַקֶּרֶבֶן וְאִם נֹאכַל כְּזִית מִהַקֶּרֶבֶן מִחֻיֵּב הוּא לֹאכּוֹל אֶת כָּל הַקֶּרֶבֶן⁴³.

הַכֹּהֵן מְבָרֵךְ עַל אֲכִילָתוֹ "בִּרְוֹךְ אַתָּה וְכוּ' מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּקִדּוּשְׁתּוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְצוּנוּ לֹאכּוֹל חֲטָאֵת", אוֹ "אִשֶּׁם"⁴⁴, וְכַעֲי"ז בְּשֵׁאֵר קִדְּשִׁים שְׂאֻכָּל.

יִשְׂרָאֵל הָאוֹכֵל אֶת הַזֶּבֶחַ מְבָרֵךְ: "בִּרְוֹךְ אַתָּה וְכוּ' מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוּוֹנוּ לֹאכּוֹל אֶת הַזֶּבֶחַ"⁴⁵, וְ"אִשֶּׁם" שֶׁמְבָרֵךְ "עַל אֲכִילַת שְׁלָמִים", וְכַעֲי"ז בְּקֶרֶבֶן אַחֵר⁴⁶.

⁴² ס"י צו

⁴³ [ובבבלי זה אכילת פסחים], ועיי"ש במנ"ח

⁴⁴ מל"מ מעשה"ק פ"י ה"א, על פי רמב"ם בכורים פ"א ה"ב

⁴⁵ תוספתא פסחים סוף פ"י לגבי אכילת הפסח, רש"י ברכות מח ע"ב

⁴⁶ שמפרט את שמו בברכה – רש"י פסחים קכא ע"א